

ÎNTEPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII – PROVOCARE EMERGENTĂ DE SĂNĂTATE OCUPAȚIONALĂ

Alexandrina Paunescu

Conducător științific: Raisa Deleu

Disciplina de igienă, USMF “Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

Introducere. IMM joacă un rol esențial în economie, însă prezintă vulnerabilități din perspectiva sănătății ocupaționale, din cauza riscurilor profesionale, accesului limitat la servicii de medicina muncii și unei culturi subdezvoltate a prevenției. Sunt considerate riscuri noi și emergente în lumea muncii în schimbare. **Scop.** Analiza sectorului IMM din Republica Moldova pentru evaluarea problemelor de sănătate ocupațională, în scopul fundamentării unor politici publice și servicii adaptate nevoilor acestui sector. **Material și metode.** S-a realizat un studiu descriptiv, transversal și retrospectiv, bazat pe analiza datelor secundare din baze de date cu acces deschis (www.statistica.md, www.ansp.gov.md) pentru perioada 2009–2023. Au fost evaluate 28 de variabile, utilizând metodele statisticii variaționale și statisticii inferențiale pentru intervalul de încredere 95%. **Rezultate.** În perioada aflată sub observație s-a constatat că numărul IMM a crescut progresiv, de la 43,7 mii în 2009 la 63,3 mii în 2023 ($M=53,3\pm5,80$), pe fondul reducerii întreprinderilor mici (de la 8,3 mii la 6,1 mii) și mijlocii (de la 1,6 mii la 1,2 mii), dar cu o creștere de 65% a microîntreprinderilor. Forța de muncă a crescut de la 316,2 mii la 352,1 mii ($M=314,9\pm20,13$). Ponderea medie a IMM în totalul întreprinderilor a fost de $98,2\pm0,69\%$, iar a angajaților – $59,7\pm3,02\%$. Peste 85% din IMM sunt concentrate în municipiul Chișinău. Peste 70% din întreprinderile respective activează în sfera prestării de servicii și comerț. **Concluzii.** Creșterea semnificativă a numărului de IMM, în special a microîntreprinderilor, alături de extinderea forței de muncă în acest sector, evidențiază necesitatea stringentă de adaptare a politicilor de supraveghere a sănătății lucrătorilor în raport cu specificul și vulnerabilitățile acestui segment. **Cuvinte-cheie:** întreprinderi mici și mijlocii, sănătatea ocupațională.

SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES – AN EMERGING OCCUPATIONAL HEALTH CHALLENGE

Alexandrina Paunescu

Scientific adviser: Raisa Deleu

Hygiene Discipline, Nicolae Testemițanu University, Chișinău, Republic of Moldova

Introduction. SMEs play a vital role in the economy, yet they are vulnerable in terms of occupational health due to professional risks, limited access to occupational medicine, and an underdeveloped prevention culture. These are considered new and emerging risks in the changing world of work. **Objective.** To analyze the SME sector in the Republic of Moldova in order to assess occupational health issues and support the development of public policies and services tailored to this sector's needs. **Material and methods.** A descriptive, cross-sectional, and retrospective study was conducted, based on secondary data analysis from open-access databases (www.statistica.md, www.ansp.gov.md) for the period 2009–2023. A total of 28 variables were assessed using variation statistics and inferential statistics for a 95% confidence interval. **Results.** During the observed period, the number of SMEs grew steadily from 43.7 thousand in 2009 to 63.3 thousand in 2023 ($M=53.3\pm5.80$), amid a decline in small enterprises (from 8.3 thousand to 6.1 thousand) and medium ones (from 1.6 thousand to 1.2 thousand), but a 65% increase in micro-enterprises. The workforce rose from 316.2 thousand to 352.1 thousand ($M=314.9\pm20.13$). The average share of SMEs among all enterprises was $98.2\pm0.69\%$, and among employees – $59.7\pm3.02\%$. Over 85% of SMEs are concentrated in Chișinău municipality. More than 70% of these companies are active in services and trade. **Conclusion.** The significant increase in the number of SMEs, especially micro-enterprises, along with the growing workforce in this sector, highlights the urgent need to adapt worker health monitoring policies in line with the characteristics and vulnerabilities of this segment. **Keywords:** small and medium-sized enterprises, occupational health.